

Л.І. ЯНКОВА,

заступник директора з виховної роботи Малосеvastянівського ліцею Христинівської міської ради Черкаської області

У ВІНОК КОБЗАРЕВІ

РОЗРОБКА ЛІТЕРАТУРНОЇ ВІКТОРИНИ ДЛЯ УЧНІВ 9-10 КЛАСІВ

Мета: розширити знання учнів про життя і творчість Т.Г.Шевченка; сприяти вихованню національної самосвідомості учнів; формувати у дітей уміння працювати в команді; розвивати здатність до взаємодії; формувати громадянську і загальнокультурну компетентності, бажання читати твори Т.Шевченка; збагачувати словниковий запас учнів; розвивати творчі здібності дітей, музичний слух, почуття ритму; виховувати любов до національної культури, прагнення бути справжніми українцями; виховувати почуття гордості за Україну, за її національного генія – Тараса Григоровича Шевченка

Обладнання: портрет Кобзаря, вишитий рушник, «Кобзар» і вислів “Учітесь, читайте... і чужому навчайтесь, і свого не цурайтесь...”. На столі квіти, свічка. Вишиванки на дітях.

Перебіг заходу

Ведучий 1. Шановні гості! Запрошуємо вас у царство мудрого й красивого, правдивого й цінного, сильного й ласкавого, доброго й мужнього слова. Поезія – це вогник, схожий на полум'я свічки, що запалює душу людини. Запалює свічку.

Ведучий 2. Хай палає свічка. Хай палає, Поедіає нас вона в цей час. Друзів голоси нехай лунають, Слово й музика нехай єднають нас. (Звучить мелодійна музика)

Ведучий 1. Рідна мова! У тобі щедрість віків і пам'ять тисячоліть, неосяжна душа народу і безсмертя його.

Ведучий 2. Духовним батьком, творцем і рятівником української мови й всієї нації став Великий Кобзар – Тарас Шевченко.

Учитель. Нині, як і щороку, ми проводимо скільконе Шевченківське свято, аби не просто вшанувати пам'ять поета, але й відчути, як через його твори проходить любов до України, народу, рідної мови. Присвячуємо пам'яті Тараса Шевченка і літературну вікторину «У вінок Кобзареві», де учні позмагаються на кращого знавця життя і творчості поета.

ПРЕДСТАВЛЕННЯ КОМАНД

Звучить мелодія «Думи мої, думи мої»

1. Конкурс «Розминка». (Командам по черзі ставляться запитання. Кожна правильна відповідь – 1 бал).

1 КОМАНДА

1. Найвідоміша збірка поета. («Кобзар»)
2. Коли був написаний «Заповіт»? (1845 р.)
3. Де навчався Т. Шевченко? (Петербурзька академія мистецтв)
4. Народився Тарас Шевченко у селі... (Моринці)
5. Як звати батька Тараса? (Григорій)
6. Скільки дітей було у родині Шевченків? (шестеро)

7. Коли вперше було видано «Кобзар»? (1840 р.)
8. Що означає ім'я «Тарас»? (бунтар)
9. Серія картин, видана на кошти Тараса Шевченка. («Живописна Україна»)
10. Художник, який познайомив Т. Шевченка з Брюлловим. (Іван Сошенко)
11. Як звали Тарасових братів? (Йосип і Микита)
12. Скільки років було Тарасові, коли його викупили з кріпацтва? (24 р.)
13. Як називається гора, де похований Т. Шевченко? (Чернеча гора)
14. Де відбулася зустріч Шевченка та І. Сошенка? (у Літньому саду)
15. Яким твором починається «Кобзар»? («Причинна»).

2 КОМАНДА

1. Хазяїном Т. Шевченка був пан... (Енгельгардт)
2. Хто був найстаршим із дітей Шевченків? (сестра Катерина)
3. Рік викупу Т. Шевченка з кріпацтва. (1838 р.)
4. Жанр «Тополі», (балада)
5. Як звали Тарасового діда? (Іван)
6. Яким було дівоче прізвище матері Тараса? (Бойко)
7. Рік народження поета. (1814 р.)
8. За фахом Тарас Шевченко був... (художник)
9. Як звали матір Тараса? (Катерина)
10. Батько Тараса був... (стельмахом, чумаком)
11. Як звали подругу дитячих літ Тараса? (Оксана)
12. Чий портрет був намальований, щоб викупити Шевченка з кріпацтва? (Василя Жуковського)
13. Продовжити: «Поховайте та вставайте...» (Кайдани порвіте...)
14. Прізвище майстра малярних справ, у якого вчився Шевченко. (Ширяєв)
15. Імена Тарасових сестер. (Катерина, Марія, Ярина)

2. Конкурс «Домашнє завдання». Інсценізація командами уривків з творів Т. Шевченка

3. Конкурс «Переплутанка» (Із складів скласти рядки поезій Т. Шевченка).

1 команда

І ми, жартуючи, погнали
Чужі ягнята до води.

2 команда

По діброві вітер віє,
Гуляє по полю.

Звучить мелодія «Зоре моя вечірняя»

Виступи читців - декламаторів поезій Тараса Шевченка

4. Конкурс «Ланцюжок» (Кожна команда отримує картки з датами, які треба розставити у хронологічній послідовності і пояснити).

1 команда

- 1814 р. (народився Т. Шевченко)
- 1838 р. (викуп з кріпацтва) 1845 р. (написав «Заповіт»)

- 1857 р. (повернувся із заслання)
- 1860р. (присвоєно звання академіка-гравера, друге видання «Кобзаря»)
- 1861р. (помер)

2 команда

- 1822 р. (віддали в науку до дядя)
- 1831 р. (приїзд до Петербурга)
- 1840 р. (перше видання «Кобзаря»)
- 1847 р. (арешт)
- 22 травня 1861 р. (перепоховання біля Канева)

5 конкурс «Крилате слово Кобзаря»
(Відновити пропущені слова в рядках).

1 команда

- 1.«Малоги сліду... На нашій славній Україні»
- 2.«Як у Дніпра... - Воду позичає».
- 3.«Цвітуть сади, біліють хати,А на горі...
4. «Наша думка, наша... - Не вмере, не загине».

2 команда

- 1.«Уже прокликали ... - А я собі в буряні».
2. «Нема на світі... - Немає другого... ».
- 3.«Весело сонечко ховалось в веселих... - «
4. «Ну що б, здавалося, слова,Слова та голос - ...»

6 конкурс «Бліц»

(Для обох команд :хто швидше дасть правильну відповідь. Правильна відповідь –1бал)

1. Зображення якого героя античної міфології викарбовано на стелі біля пам'ятника Т.Шевченка у Вашингтоні?
2. Хто з художників, товаришів Т. Шевченка, проілюстрував перше видання «Кобзаря» (1840)?
3. Хто з відомих українських письменників переклав твори Т.Шевченка німецькою мовою?
4. Чому Кобзар свій щоденник назвав «Журнал»?
5. Який твір Т.Шевченко написав у жанрі байки?
6. Скільки дітей було в родині Шевченків?
7. З якого Шевченкового твору взято рядки:
Мов на небі висить
Святий Київ наш великий,
Храми Божі, ніби з самим
Богом розмовляють
8. Який із Шевченкових творів починається рядками:
Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма.
9. На які роки припадає такий період творчості Шевченка, як «три літа»?
10. Скільки років провів Шевченко в солдатській неволі?
11. Хто з українських літераторів помер, як і Шевченко, у віці 47 років?
12. Чиї твори переписував малий Тарас у саморобні книжечки?
13. До кого Шевченко звертався такими рядками:
Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди,
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!

Відповіді:

1. Прометей.
2. Василь Штернберг.

3. Іван Франко.
4. Журнал у перекладі з французької мови означає « щоденник».
5. «Сичі».
6. Шестеро: Катерина, Микита, Тарас, Ярина, Марія, Йосип.
7. Поема «Варнак».
8. Балада «Причинна».1843-1845 рр.
9. З 1847 до 1857 року,
10. 10 років.
11. Григорія Сковороди.
12. До Івана Котляревського
13. «На вічну пам'ять Котляревському».

7 конкурс «Як багато значить слово».

(Доповни речення і скажи, з якого твору, хто автор):

1. «Неначе човен в синім морі...»

Відповідь. Вірш «Реве та стогне Дніпр широкий» (балада «Причинна») написав Т. Шевченко.

2. «Ой піду я боса полем...»

Відповідь. Вірш «Як би мені черевички» написав Т. Шевченко.

3. «І мене в сім'ї великій...»

Відповідь. Вірш «Заповіт» Т. Шевченка,

4. «...Та недовго сонце гріло, Недовго молилось...»

Відповідь. Вірш «Мені ринадцятий минало» Т. Шевченка.

5. «На розпутті кобзар сидить, Та на кобзі грає...»

Відповідь. Вірш «Тарасова ніч» Т. Шевченка.

6. «Бандуристе, орле сизий! Добре тобі, брате...»

Відповідь. Вірш «Н. Маркевичу» Т. Шевченка.

8. Конкурс капітанів команд. За одну хвилину написати якнайбільше назв творів Т. Шевченка.

Розповідь вчителя. На сьогоднішній день налічується 1384 пам'ятники Тарасу Шевченку у світі: 1256 в Україні та 128 за кордоном – у 35-ти державах.

В Україні найбільше пам'ятників встановлено на Івано-Франківщині – 201, за нею йдуть Львівська (193), Тернопільська (165) та Черкаська (102) області.

За кордоном найбільше пам'ятників встановлено у Росії – 30 (10 пам'ятників та 20 меморіальних дошок), Казахстані – 16, США – 9 та Канаді – 9, а також у Білорусії (6), Польщі (5), Молдові (4), Бразилії (3), Аргентині (3), Франції (3) та ін.

Декламування «Заповіту» Шевченка

Підсумок вікторини. Визначення переможців.

Прослуховування музичного запису з піснею «Реве та стогне Дніпр широкий». Діти й гості урочисто стоять протягом співу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Касіян В. Пророк: літ.- мистец. кн. Київ: Веселка, 2006. 430 с.
2. Старицька-Черняхівська Л. Думи мої... Інценізована поезія Шевченка на одну дію. Українська мова та література в школі. 1998. №1. С.70-75.
3. Хоміч М. Наш пророк: Літературно-музична композиція. Дивослово. 2004. №3. С.51-54.
4. Шевченко Т. Вікіпедія. URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%A2%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%81_%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87